

POZNEJME UKRAJINU
SBÍRKA INFORMAČNÍCH A ČASOVÝCH
POJEDNÁNÍ O UKRAJINSKÉ OTÁZCE.

3 1761 05908796 5

DR. ŠTĚPÁN SMAL-STOČKYJ:

LVOV,
SRDCE ZÁPADNÍ
UKRAJINY

DK
508
.9

LB6553
1919

c. 1

ROBARTS

ÚNOR
1919

KÁ SERIE

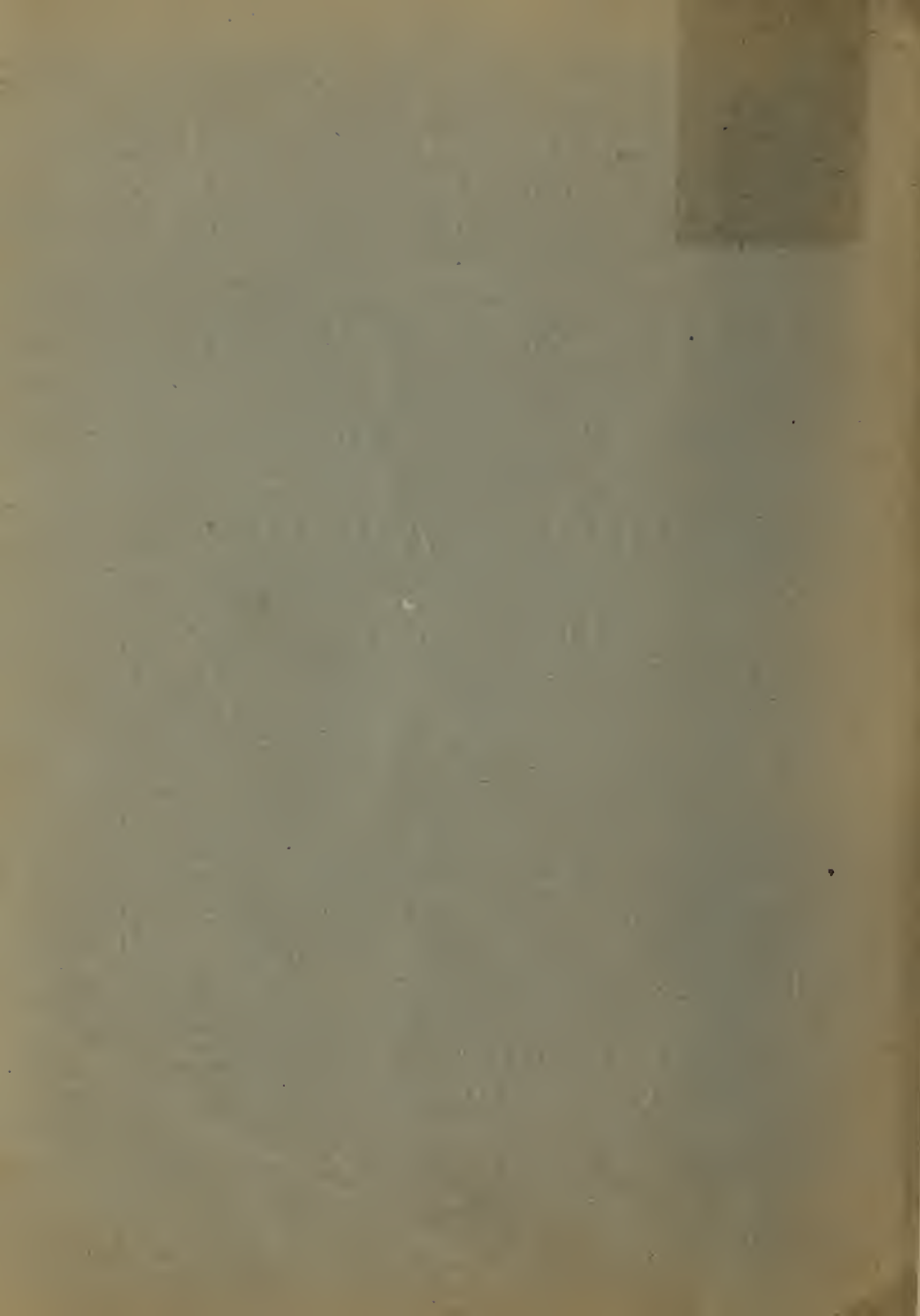
lo 2.

KYJIV-PRAHA

Cena 1 K.

DEM UKRAJINSKÉHO VYDAVATELSKÉHO
STVA „ČAS“, KYJIV-PRAHA. TISKEM LIDOVÉ
KNIHTISKÁRNÝ J. SKALÁK A SPOL. PRAHA II,
HYBERNSKÁ 7.

389/12

In. 384/11.

37032

POZNEJME UKRAJINU
SBÍRKA INFORMAČNÍCH A ČASOVÝCH
POJEDNÁNÍ O UKRAJINSKÉ OTÁZCE.

DR. ŠTĚPÁN SMAL-STOČKYJ:

LVOV,
SRDCE ZÁPADNÍ
UKRAJINY

ЛЮДАН ЗАПІНСЬКИЙ
7 илуст.

ČESKÁ SERIE

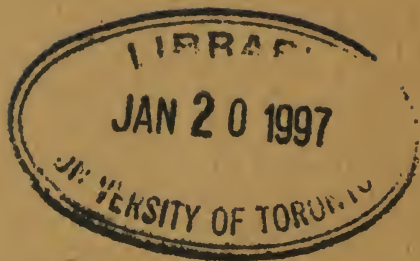
ÚNOR
1919

KYJIV-PRAHA

Číslo 2.

Cena 1 K.

NÁKLADEM UKRAJINSKÉHO VYDAVATELSKÉHO
DRUŽSTVA „ČAS“, KYJIV-PRAHA. TISKEM LIDOVÉ
KNIHTISKÁRNÝ J. SKALÁK A SPOL. PRAHA II.
HYBERNSKÁ 7.

LIBRARY

JAN 20 1997

UNIVERSITY OF TORONTO

Už čtvrtý měsíc zuří těžký a zarputilý boj mezi Ukrajinci a Poláky kolem Lvova, ačkoliv je nejvyšší čas, aby na celém světě byl jednou konec krveprolití. Den co den padne na obou stranách mnoho obětí na lidech a majetku. Už i svět obrátil své oči na ten nelítostný ukrutný boj. Dohoda vyslala tam právě zvláštní missi, aby obě bojující strany pohnula alespoň k uzavření příměří. Nadarmo. Boj nepřestává. V Paříži zasedá mírová konference, jež konečně až rozřeší také ukrajinskopolskou otázku, ustanoví hranice obou států, a snad učiní konec staletému nepřátelství. Boj však jde dále na život a na smrt — proč?

Poláci praví — za »polský« Lvov.

Svou nesmírnou agitací v celém světě, nesčítelnými styky s diplomatickými kruhy, svým velkým vlivem na tisk byli Poláci s to, aby, odvolávajíce se na »svou« statistiku, namluvili všem, Lvov že je dočista polské město, jež k nim na základě hesla sebeurčení, uznaného celým světem, bezpochybně patří a jehož se nikterak zřící nesmějí.

Ukrajinci pak odvolávajíce se na totéž právo sebeurčení shromáždili se dne 18. října 1918 ve Lvově a prohlásili na národním shromáždění celému světu, že na troskách dřívějšího Rakouska zřizují si svou ukrajinskou národní republiku v územích, obývaných celistvě ukrajinským národem.

Doستاčí však pohlédnutí na jakoukoliv, třeba i polskou etnografickou mapu, aby se kde kdo přesvědčil, že Lvov

leží ve středu nepopíratelně ukrajinského území. Proto nemohou Poláci, alespoň spravedlivě, dovolávat se svého práva na Lvov, byť i Lvov byl polský, což ostatně také není správné.

Prohlásivše zřízení svého národního státu ve východní Haliči, Ukrajinci ujali se dne 1. listopadu 1918 vlády tím, že především ve Lvově, a pak v celé zemi (ve východní Haliči a severní Bukovině) odklidili všechny rakouské úřady a ustanovili svoje ukrajinské.

Mezitím co v celém kraji od té doby až dosud vykonávají vládu ukrajinské státní úřady a panuje všude klid i všeobecný pořádek, udělali Poláci ve Lvově dne 3. listopadu povstání, a od té doby bojuje se o Lvov, jehož podařilo se jim dne 21. listopadu dobýt, také o Přemyšl, jenž už dříve Polákům, klestícím sobě cestu do Lvova, padl do rukou, a obzvláště o železniční trať, spojující Lvov s Přemyšlem. Kromě těch úspěchů nepodařilo se Polákům nikde v ukrajinském území — přes to, že se namáhali vší silou — aby položili svou těžkou ruku na ukrajinskou šíji, jak to bohužel bývalo za nedávných časů v Rakousku; nepodařilo se jim zvláště dobýt Drohobyče s Boryslaví, třeba si toho vřele přáli, státi se hospodáři toho bohatého petrolejového území.

Tedy se boje mezi Poláky a Ukrajinci skutečně omezují na boj o Lvov. Neboť v té chvíli, když by se Ukrajincům podařilo zase obsadit Lvov, musili by Poláci vyklidit vše až za San (za Přemyšl), a ukrajinské území bylo by docela svobodné od nepřátel, což by i válce učinilo konec.

Ale je to skutečná pravda, že Poláci bojují jenom o »polský« Lvov? — Nikoliv. Je to jenom zástěra pro dobývačnost jejich, přejících si zahrnouti celou východní ukrajinskou Halič do svého panství, neboť Poláci by ani nežili, kdyby nepanovali.*)

*) Před nedávnem zcela veřejně to doznal známý bojovník ze polské samostatnosti Pilsudski.

Do očí bijí fakta, jasné zřejmá z požadavků polských, předložených dohodové missi, aby totiž demarkační čára pro příměří, jež by mělo býti uzavřeno, šla podél řeky Bugu, při čemž se patrně myslí na petrolejová území boryslavská.

Odkud si Poláci dělají to právo na území mezi Sanem a Bugem? Vždyť to není žádná maličkost, neboť běží, jak z mapy vidíme, o 24 okresy, t. j. území 28.885'7 km² (z celku 54.577'1 km²), tedy o více než o polovinu, a 2,560.000 obyvatelů (z celých 5,378.700)! Vida, Poláci mají dobrý žaludek.

Tuto zaležitost nutno vysvětliti.

Dřívější rakouská provincie Halič povstala tím způsobem, že po třech rozděleních Polsky starý habsburský byrokratismus svou nešťastnou rukou — na naléhání Poláků, po jejich vůli a proti přání Ukrajinců — skoval z části Polsky připadnuvši Habsburkům dvě historicky a etnicky úplně různé krajiny v jeden neblahý celek, a sice dávné království haličské a vladi-mírské, jež jako dávné ukrajinské kraje i ve staré Polsce měly svoji vlastní administrativní jednotu — vojvodství ruské — s velkovojevodstvím krakovským, vojvodstvím osvěcimským a zátorským, čistě polskými. Kdo to nezná, myslí si, že rakouská Halič, poněvadž přišla od Polsky, je i etnicky kraj docela polský, a tomu se tak přivyklo, že Halič se měla vůbec za Polsko a nazývala se přímo »Polsko«. Zůstalo jenom všeobecně známé rozdělení na východní a západní Halič.

Neúnavně žádali Ukrajinci rozdělení té beztak příliš velké provincie na přirozené části. Poláci pak vždycky znali u dynastie a rakouské vlády, jimž ke všem jejich libovolným násilím byli jistou podporou, tomu překaziti, jen aby se jim ponechalo panování nad Ukrajinci. Ale věčně zůstane Ukrajincům ve vděčné paměti podpora českých zástupců v říšském sněmu kroměřížském (1849), slavného Frant. Palackého a druhého vůdce Čechů dra Riegra, kteří s čistě slovan-skou láskou ujali se práv ukrajinského národu. I tenkrát Poláci za pomoci dynastie a rakouského byrokratismu svého dosáhli. Beztak celou svoji moc vynakládali vždycky na to, aby

to nešťastné dílo rakouského systému pro své panovačné zájmy zachovali.

Až druhá revoluce 1918 dala teprve Ukrajincům, čeho si tak dlouho přáli a čeho ani od Habsburků, ni od rakouské vlády aniž od rakouského sněmu nikdy nemohli dosáhnouti. Ba i teď Poláci navzdor Wilsonovým článkům napadli Ukrajince, aby překazili budování ukrajinského státu, jako kdyby neměli doma co dělat. To se jim bohdá teď nepodaří.

Dokud v rakouské Haliči ještě panovali, řídili celý státní aparát především tím směrem, aby násilně směli provozovati polonizaci ukrajinského lidu. A že ten cíl byl skorem nedosažitelný, tu zneužívali, aby jejich panování náhle neskončilo, ve starém Rakousku obvyklého prostředku, statistiky. aby falešnými číslicemi podepřeli svá práva v ukrajinském území. Co zůstalo teď z toho panství? — Jen falešná statistika, které se můžeme dnes obdivovati, jež se na nich samých mstí, nutíc je do války za přízraky.

Politici »polští potentáti« Haliče sledovali totiž od desítiletí svůj záměr, aby rakouské vládě, jakož i ostatním národům bývalého Rakouska, u nichž by se snad probudilo vědomí křivdy ukrajinského národa, svou falešnou statistikou dokázali, že nadvláda i ve východní Haliči jim opravdu patří.

V přípravování statistiky pro polské záměry musíme, jak to prof. dr. K o r d u b a (Istoriija i naseleňe Ukrajiny, Vídeň 1918, str. 11) vysvětlil, rozeznávati dvě období; v prvním období Polákům záleželo na tom, sčítání lidu připravit tak, aby měli v Haliči nadpoloviční většinu, a tím odůvodnili svou nadvládu. Tedy obzvláště v městech a v pohraničním etnografickém území upravovaly se číslice statistické dle potřeby. V druhém období, když se jim to už »šťastně« podařilo, pustili se celkem dle plánu do toho, aby odůvodnili, že v Haliči není vůbec žádného celistvě ukrajinského území, nýbrž že právě ve východní Haliči procentní číslo Poláků tak vzrostlo, že tato krajina musí se považovat jazykově smíšenou.

K číselnému posílení polského živlu ve východní Haliči musili posloužit především židé, jichž tam, a zvláště ve městech, je velice mnoho. Kde kdo ví ovšem, že tak zvaní haličští čili polští židé jsou zvláštní etnický živel, jenž ani jazykem, ni náboženstvím, ani také kulturněhistorickými tradicemi, aniž plemenem nemá nic společného se slovanským polským kmenem. Přes to úřední polská statistika je všecy počítá za Poláky, čímž se počet Poláků ve východní Haliči ihned o více než 800.000 zvýšil. To však ještě nedostačovalo.

Žijí tam i takoví Ukrajinci, již nejsou, jako to obvykle bývá, řeckokatolickými, nýbrž římskokatolickými, a jichž je dost značný počet. Poněvadž však Poláci už odedávna »pravé« (římské) katolictví naprosto pro sebe spachtovali, takže katolické náboženství je u nich přímo polským náboženstvím (řeckokatolické náboženství nazývá se tam »ruským«, t. j. ukrajinským), takže dle toho v Haliči — což není všeobecně známo — není naprosto žádných »katolických« kněží, katolických svátků, katolických kostelů, kaplí atd., nýbrž to všechno je jen »polské«, skutečně polské — na rozdíl od »ruských« kněží, ruských svátků (podle juliánského kalendáře), že tam vůbec kdo je katolík, je Polák jsa Čech, Němec, Francouz, což teprve Ukrajinec, že u Poláků i sama Matka boží je »królowa Polski« (královna Polsky), že »polští« kněží musí tam být nejen opravdu polskými, nýbrž i bez výminky sloužit polonizaci: proto kde kdo porozumí, že ti mnohočetní Ukrajinci římskokatolického náboženství musí se v polské statistice objevit jako Poláci, třebaž že jsou z přesně ukrajinského rodu, jsou mocní jenom ukrajinského jazyka, ba i vůbec etnicky docela za Ukrajince počítati se musí i sebe samy za takové považují — navzdor nejsilnější propagandě, při které nebe i peklo hrává největší úlohu. Pouhých 42.880 římskokatolických Ukrajinců vykazuje tato polská statistika jako Ukrajince, což srovnáno se skutečným počtem je směšně málo.

Tím však záměr Poláků nebyl by ještě dosažen. Tam totiž musí se i řeckokatoličtí Ukrajinci převelikou částí nelitostně

objeviti v této statistice jako Poláci, ačkoliv je všeobecně známo, že řeckokatolické náboženství v Haliči má všechny příznaky ukrajinské národní církve. A přece zná polská úřední statistika z roku 1910 až 238.328 takových řeckokatolických Poláků.

Proto není konečně nic divného, že takovým způsobem Poláci z minority v kraji stávají se zdánlivě majoritou — ovšem jen ve statistice — a že se v Haliči skorem neuvěřitelně rozmnožili (takřka ještě více než Maďaři v Uhrách).

Toto statistické umělecké dílo poznáme z tohoto tabulkového přehledu (srov. K o r d u b a, str. 12.):

Počet lidu z roku	Počet obyv. v Haliči	Z t o h o			
		Ukrajinců	Poláků	Němců	Zidů
1846	4.875.149	2.411.771 (50.1%)	1.994.802 (40.9%)	100.000 (2.0%)	335.071 (6.9%)
1851	4.555.477	2.281.879 (50.1%)	1.864.101 (40.9%)	93.387 (2.0%)	312.962 (6.9%)
1857	4.632.866	2,085.431 (45.0%)	1,981.076 (42.7%)	114.293 (2.5%)	448.973 (9.7%)
1880	5,938.461	2,549.707 (42.9%)	3,058.400 (51.5%)	324.336 (5.5%)	—
1890	6,578.835	2,835.674 (43.1%)	3,509.183 (53.3%)	227.600 (3.5%)	—
1900	7,284.703	3,074.449 (42.2%)	3,988.702 (54.8%)	211.752 (2.9%)	—
1910	7,980.477	3,208.092 (40.2%)	4,672.500 (58.5%)	90.114 (1.1%)	—

Takovou úřední statistikou byli Poláci s to, aby všechno odůvodnili; tudíž i to, že r. 1900 ve východní Haliči — na území čistě ukrajinském — bylo už pět okresů s polskou většinou, a sice:

Okresy	Ukrajinců	Poláků	Němců
Ivovský (bez Lvova)	36.6%	61.6%	1.8%
přemyšlský	44.6%	52.2%	2.2%
skalatský	47.7%	52.0%	0.3%
tarnopolský	48.0%	51.4%	0.4%
terebovský	48.0%	51.7%	0.1%

Ještě při sčítání lidu v r. 1880 všechny ty okresy vykazují ukrajinskou většinu. Podvod však stane se zřetelným, vykážeme-li tyto okresy dle náboženství:

Okresy	řeckokatol.	římsko- i arménsko- katol.	žid. náb.
lvovský (bez Lvova)	45·9%	43·4%	8·7%
přemyšlský	50·0%	35·8%	14·1%
skalatský	50·3%	36·6%	13·2%
tarnopolský	53·5%	32·5%	13·9%
terebovský	51·5%	39·4%	9·0%

Z toho vyplývá, že kdybychom i všechno římsko- a arménsko-katolické obyvatelstvo považovali za polské — což přec je úplně vyloučeno — Poláci — i v tom nejpříznivějším případě — nedosáhli skutečně v žádném z těch okresů ještě většiny, ani relativní, že však řeckokatolické obyvatelstvo — mezi nímž jistě není Poláků — mělo relativní, ba i nadpoloviční většinu.

Zázraky polské statistiky povstávají pak tím, že na př. ve lvovském okrese řeckokatoličtí Poláci čítají až 10% celého obyvatelstva. Z toho tedy je také přesně viděti, jakého rozsahu došlo falšování pravdy v úřední statistice. Při posledním sčítání lidu bylo pak falšováno s takou nestoudností, že až polský učeňec prof. dr. R o m e r dne 4. ledna 1917 ve své přednášce ve Lvově veřejně doznal, že prý tuze přeháněno bylo ve prospěch Poláků.

Po tomto povšechném vyličení polské úřední statistiky obrátíme se nyní zase do těch 24 okresů mezi Sanem a Bugem, jichž se Poláci teď pro sebe dožadují.

Okresy	v tisících	V procentech			V tisících		
		řím. kat.	řec. kat.	žid. náb.	řím. kat.	řec. kat.	žid. náb.
Sokal	109·3	19·4	65·5	14·9	21·1	71·6	16·3
Rava Ruska	115·3	15·3	70·1	14·5	17·3	80·8	16·7
Želkev	99·7	16·9	73·0	9·6	16·9	82·8	9·15
Přemyšlany	86·6	26·0	62·3	11·0	22·5	53·9	9·5
Rehatyn	125·0	17·4	71·7	17·8	21·8	89·6	13·5
Bobrka	88·5	18·8	69·5	11·5	16·6	61·5	10·2

Okresy	v tisících	V procentech			V tisících		
		řím. kat.	řec. kat.	žid. náb.	řím. kat.	řec. kat.	žid. náb.
Rudki	77·3	27·8	63·5	8·3	21·5	49·1	6·4
Žydačov	83·3	15·9	75·7	8·2	13·2	63·0	6·9
Kaluš	97·4	10·1	80·7	8·4	9·8	78·7	8·2
Dolina	113·8	10·8	75·8	11·3	12·3	86·3	12·8
Stryj	80·2	19·0	61·0	15·9	15·3	48·9	12·8
Skole	55·4	10·9	77·4	10·7	6·4	42·9	5·9
Sambor	107·4	30·5	60·9	8·2	32·8	65·5	8·8
Drohobyč	171·7	21·9	59·6	17·2	37·6	102·2	29·6
Turka	85·8	6·1	80·2	13·6	5·2	68·8	11·7
Mostiska	87·8	31·8	59·9	8·2	27·9	52·6	7·2
Javorov	86·7	13·1	79·0	7·3	11·3	68·5	6·3
Česanov	86·6	34·9	52·4	12·5	30·2	45·4	10·8
Přemyšl	160·0	35·4	50·0	14·1	56·6	80·0	22·5
Dobromil	72·1	24·8	63·9	10·6	17·9	46·1	7·6
Lisko	98·5	15·0	70·3	14·1	14·8	69·2	13·9
Sanok	108·7	39·3	50·3	10·4	42·7	51·7	11·3
Ivovský	161·6	43·4	45·8	8·7	70·1	74·1	14·0
Lvov	206·1	51·2	19·1	27·8	105·5	39·8	57·4
2560·0					610	1535	340

Z této tabulky konečně vidíme, že území, jež Poláci pro sebe požadují, čítá 2,560.000 obyvatelů, z čehož na Ukrajince připadá 1,535.000 (61·8%), na židy 340.000 (13·7%), na Poláky zase jenom 610.000 (24·5%). Pakliže věnujeme svůj zřetel na to, že i ty statistické číslice vzaty jsou z pramenů polských (srov. Statystyka Polski, Krzyżanowski i Kumaniecki 1917), totiž svědčí ve prospěch Poláků, a určitě nepříznivě pro Ukrajince, bude nám jasné, že to území nikterak se nemůže považovati polským a že Poláci — tím více v době vyznávání Wilsonových článků v celém světě — nasmějí míti na ně žádného práva. Porozumíme teď také, proč Ukrajinci ze všech svých sil to území tak křečovitě brání před polským imperialistickým vpádem. — Nikterak proto, aby nad

polskou minoritou ve východní Haliči panovali. — Neboť Ukrajinci hned v první schůzi národního shromáždění zdůraznili, že zajistí úplná národní a kulturní práva nejenom Polákům, nýbrž i Židům! — A jen proto, aby se ve své dědičné a vlastní zemi udrželi. Ukrajinci bojují za svou a lidskou svobodu. Poláci zase, aby si podrobili ukrajinský národ.

Jsou si také toho vědomi, což jejich vinu na krveprolití jenom zvětší. Avšak prof. dr. Grabski, zmocněnec a důvěrník Dmowského, »nadšeného přívržence« Wilsonových idejí, z obavy před »doktrinářskou Amerikou«, jež prý setrvává při zásadě práva sebeurčení národů, vyzýval tyto dny v Krakově své rodáky, aby v krvavém boji za východní Halič pokračovali, a moci i zbraní stvořili fakta, neboť jinak je nebezpečí, že ta země pro Poláky bude ztracena. A krakovská »Now a Reforma« (ze dne 24. ledna 1919), ztrativši naději ve Wilsonovu zásadu etnografickou, jež je prý nedostatečná, zvláště pak v to, že by se uvěřilo polské statistice a východní Halič považovala by se za polský kraj, ztrativši také víru v historickou zásadu, kterou dosud Poláci plnými ústy vyznávali, jako neobjektivní, proponuje pro »spravedlivé a racionálné« rozhraničení národů novou »zásadu životní«, a to všecko jen proto, aby Poláci jakýmkoliv způsobem mohli se zmocnit východní Haliče. Poláci prý nemohou se směstnat ve svém malém etnografickém území. U Ukrajinců pak je přebytek země. Třeba je tudíž dát Polákům nejen východní Halič, nýbrž i Chołm a Volyň, a také ještě i Podolí, aby se mohli dobře rozvíjeti, neboť jinak stala by se Polákům nezměrná křivda. To je ta životní zásada! Už je to pravda, že Poláci nikdy nejsou na rozpacích o zásady, o které by mohli opřítí své panství. Tím vlastně sami bezděčně doznávají, že uvedené kraje nejsou dosud polské, nýbrž ukrajinské.

Což tedy Lvov?

Ani Lvov není skutečně polské město, jak Poláci tvrdí. Lvov pak má jenom 44·5% Poláků, 5·9% Němců.

0·8% Čechů jako římskokatolické obyvatele, tudíž i ve Lvově není polské většiny. Povážíme-li ještě, že polské obyvatelstvo Lvova skládá se z velkého počtu polských úředníků, již se svými rodinami čítají přes 30.000 duší, jejichž pobyt jest tam jenom potud oprávněn, dokud Lvov byl hlavním městem rakouské provincie, teď se však ponejvíce do Polska vystěhují, postoupíce svá místa úředníkům ukrajinským, potom polský nátěr Lvova, až vyjde nad ním ukrajinské slunce, vybledne docela.

Není Lvov dosud ukrajinským městem, to je pravda, právě tak jako Kijev, Oděsa, Charkov a všechna města na Ukrajině. Ale možno-li z těch důvodů říci, že on je polský, neb že ta druhá města jsou ruská? Ne! Nikdy. Na nich všech je jenom nátěr cizoty. To je toliko důsledek těch prokletých poměrů, ve kterých musil ukrajinský národ celá staletí živořiti v porobě buď u Poláků anebo Rusů, Maďarů a Rumunů; to je jenom svědectví jejich panování nad Ukrajinci. Národy v porobě neživší tomu neuvěří, a co je otroctví, nepochopí. Nikdo na světě neporozumí lépe těm dosavadním ukrajinským poměrům než Češi, na které se s těmi řádky obracíme, aby dopomohli spravedlnosti k vítězství. Přece i u Čechů byly časy těžké poroby, ve kterých zvláště jejich města měla vesměs německý nátěr. I sama zlatá Praha — jaká ona byla před něco více než půlstoletím? A jaká města jsou teď na Slovensku, když povstává československý stát? Všechno to jenom svědčí, že v československých zemích Němci a Maďaři, v ukrajinských pak Poláci, Rusové, Maďaři a Rumuni panovali nad podrobeným si lidem. Jako německý nátěr zmizel z Prahy a jiných českých měst, jako mizí maďarský nátěr v našich očích z měst na Slovensku, tak zmizí i z ukrajinských měst, zmizí ze Lvova, Kijeva, Charkova... a také z celé východní Haliče a Ukrajiny nátěr polský a ruský, jakmile zableskne světlo svobody nad tou dosud tak nešťastnou krajinou, nad ukrajinským lidem. Může-li nyní kdokoliv ve světě právem říci, že Lvov patří Polákům? — Ne! Neboť nehledě na všechny historické vzpo-

mínky, že jmenovitě jejich král Danylo to byl, který městu položil základ a jej nazval jménem svého syna Lva, Lvov jest srdcem západoukrajinského kraje, srdcem Haliče a Vladimírka.

Ve Lvově mají Ukrajinci své s největším úsilím a obětavostí v zápasech s mohutným národním protivníkem stvořené kulturní a národohospodářské instituce. Tam je především ústřední jednota pro vzdělání lidu »Prosvita«, z níž od r. 1867 vychází na nejdlehlší venkov paprsek osvěty; všude pak v kraji jsou její čítárny, všude čtou se její lidové knížky, které se už po milionech rozešly v národě. Jest tam také i vědecká společnost Ševčenkova, taková ukrajinská akademie s velkou bibliotékou a museem, která přísnou vědeckou prací roznesla jméno Ukrajiny daleko za hranice domoviny ke všem národům světa. Je tam metropolitou Šepťeckým založené národní museum, ve kterém se uchovávají nádherné umělecké výtvary ukrajinského národa, jmenovitě starého církevního malířství. Tamtéž nalézá se i starodávný ctihodný »Stavropigianský Institut«, s krásným slohovým chrámem, starodávná záštita v zápasech za víru pravoslavnou a národnost, v jehož škole už v XVI. věku vyučovali bývalí cařihradští patriarchové, z jehož tiskárny máme nejstarší ukrajinské knihy, jehož učenci v XVI. a XVII. věku byli všude na Ukrajině — ve Vilně i Kijevě v čele celého národního hnutí, jehož sbírky jsou i teď velice zajímavé. Je tam i »Národní dům« se svojí cennou bibliotékou a sbírkami připomínající jaro národů, neboť povstal z krejcarů ukrajinského lidu na paměť roku osmačtyřicátého. Je tam ústřední organizace školská, »Ridna škola«, která jako česká Matice školská udržuje vlastním nákladem několik středních škol ukrajinských, neboť z milosti Poláků a rakouské vlády z asi sta středních škol státních v Haliči měli Ukrajinci jich jenom šest! Jsou tam internáty pro chudé a nadané žáky, udržované lidem, ze kterých vyšlo mnoho vůdců ukrajinského národa.

Jest tam konečně veškerá ústřední organizace národohospodářská Ukrajinců, jako »Dnister«, pojišťovací společnost proti ohni, »Zemelnyj bank«, »Karpathia«, pojišťovací společnost na život a renty, »Kredyťovyj sojuz« (svaz úvěrných družstev), »Krajevyyj hospodarskotorhovelnyj sojuz« (krajský hospodářskoobchodní svaz), ústřední spolek »Silskyj hospodar«, mající 130.000 členů, který zastupuje Ukrajincům celou zemědělskou radu, neboť Poláci, zabírajíce všechny státní subvence pro agrikulturu, nedbali vůbec vývoje hospodářských poměrů ukrajinského selského stavu. Je tam »Sojuz moločarskych spilok« (svaz družstev mlékárenských), »Narodna torhovlja«, ústřední svaz obchodních spolků atd. atd., ze kterých jde do celého kraje světlo a život, tak jako ze srdce proudí krev po celém těle.

Věru, Lvov jest srdce ukrajinského území, a srdce si nedají Ukrajinci ze svého národního těla jakživ a nijak vytrhnouti.

V Praze, dne 19. února 1919.

SBÍRKA „POZNEJME UKRAJINU“:

- Č. 1. *Dr. S. Dnistriaňskij*: Ukrajinci Čechům.
- Č. 2. *Dr. Š. Smal-Stočkyj*: Lvov, srdce západní Ukrajiny.
- Č. 3. (V tisku.) *J. Nečas*: Upřímné slovo o stycích českokrajinských.

Další čísla k tisku připravená:

Uherská Ukrajina a Bukovina.
Ukrajina a Ukrajinci.
Přehled dějin ukrajinského národa.
Obrození ukrajinského národa.

Ukrajinské vydavatelské družstvo „Čas“ v Kyjevě dává ukrajinské knihy, brožury, plakáty, časopisy, obrázky, podobizny, pohlednice, informační a příruční sborníky

Družstvo „Čas“ má ústřední velkosklad ukrajinských tiskopisů v Kyjevě, vlastní tiskárnu, vlastní knihkupectví v Kyjevě a na venkově.

Základní kapitál družstva „Čas“ obnáší 2,000.000 hřiven (korun).

Celkový obrat r. 1918 činil úhrnem kolem 50,000.000 hřiven.

Kolem družstva „Čas“ seskupeni jsou vynikající ukrajinští spisovatelé a národní pracovníci.

Správa družstva „Čas“ nalézá se

V KYJEVĚ, VOLODYMYRSKA 42.

Veškeré informace, kde které knihy, časopisy a publikace vůbec vydány byly anebo brzo tiskem vyjítí mají, nalezne každý, kdo se o to zajímá, v kritické bibliografické revui

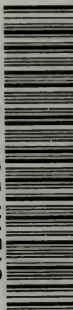
»KNYHAR'«

(časopis ukrajinského písemnictví),

jenž přináší posudky o všech ukrajinských publikacích.

Předplatne na r. 1919 v Kyjevě obnáší 48 hřiven.
Adresa redakce: KYJIV, Tvo „ČAS“.

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 16 06 04 05 012 7